

omtale den Maade, hvorpaa man har søgt at løse denne Opgave, vil det være nødvendigt at forudskikke nogle Bemærkninger til Oplysning om de særegne Forhold, som ere af Betydning ved denne Sags Ordning.

[De bornholmste Udmarksjorder, hvis hele Areal oprindelig har udgjort omtrent 30,000 Edr. Land, bestaae af den saakaldte Høilng eller Almindingen og endeel mindre Udmarker. Høilngen strækker sig tværs igennem Landet fra Nordvest imod Ost, og omtrent i Midten deraf ligger den Ståten tilhørende Almindingsskov; de mindre Udmarker eller de saakaldte Sogne-Udmarker ligge derimod deels imellem selve Gaardene deels henimod Udkanterne eller Strandbredden. Med Undtagelse af Almindingsskoven og nogle bortfæstede Strækninger har næsten hele Udmarksjordernes Areal indtil den seneste Tid heiliggjet aldeles udrykt og ikkun frembragt Lyng og maadeligt Græs. Siden de ældste Tider have Landets Beboere uden nogen Forskjel aldeles upaataalt benyttet samtlige Udmarksjorder alene med Undtagelse af Almindingsskoven til Græsning for deres Kreaturer og til Lynggroning, og denne Brugret er ogsaa flere Gange udtrykkelig anerkjendt af Regjeringen som berettiget, navnlig ved 2de Rentekammerkrivelsen fra Begyndelsen af forrige Aarhundrede. Derimod tilkom Eiendomsretten over Udmarksjorderne Kongen.

I Aaret 1832 besluttede Regjeringen samtidigt med at den tog Forholdsregler ståtende til paa Bornholm at gennemføre den almindelige Udflytningslovgivning, at arbejde paa Ophævelsen af det Fællesskab, der saaledes fandt Sted med Hensyn til Udmarksjorderne mellem Kongen som Eier og Bornholms Indvaanere som Brugere.] I Pl. af 30 Mai 1832 bestemtes det nemlig, at dette Fællesskab skulde hæves paa den Maade, at Bornholms Indvaanere fik fuldkommen Erstatning for den dem tilkommende Brugret til Græsning og Lyngslet ved at erholde et dertil svarende Areal udlagt til Afbenyttelse som Eiendom efter den i den allerhøieste Resolution af S. D. foreskrevne Taxation, hvilken Taxation imidlertid bortfaldt ifølge den Kgl. Resolution af 25 Mai 1842,

ved hvilken Udflytningen efter en foregaaende Overenskomst nærmere blev bestemt saaledes, at Kongens Andeel blev fastsat til 9500 Edr. Land, hvoraf strax skulde udlægges til Kongendeels til Skovopælsning deels til Udyggerlodder 4690 Edr. Land, hvorimod Resten 4810 Edr. Land tilligemed de Brugsberettigedes Andeel 11,566 Edr. Land skulde for offentlig Regning fordeles paa samtlige Sogne i Forhold til deres Hartkorn, dog saaledes at $\frac{2}{10}$ deraf skulde udlægges som Kongens Anpart. Som et Bidrag til at fremme den specielle Udflytning stængede Kongen imidlertid $\frac{1}{3}$ af den forbeholdte Andeel til nærmere Fordeling efter Omstændighederne blandt Sognene, som ivotrigt selv skulde bekoste deres Udmarksjorders specielle Deling.

Lige som herefter den Deel af Udmarksjorderne, som ei udlagdes til Kongen, skulde deles og ogsaa ved den senere iværksatte Udflytning er deelt mellem Sognene efter disses Hartkorn, saaledes blev det ogsaa anseet at være en Følge heraf, at hvert Sogns Andeel maatte blive at dele mellem Sognemændene efter deres Hartkorn, uden at det imidlertid nogenstunde ved Lov eller anden allerhøieste Bestemmelse er bleven afgjort, efter hvilke Regler denne specielle Deling skulde foregaae eller navnlig at Hartkornet skulde være Normen for samme. Vel har Rentekammeret i den Forestilling, der gik forud for den ovennævnte allerhøieste Resolution gjort opmærksom paa den store Uanskelighed, der fremhød sig ved at bestemme Delingsforholdet, idet det navnlig blev fremhævet, at hvis det skulde antages, at Brugen af Udmarken tilkom Enhver, som boede paa Bornholm, og uden Grundser eller Indskrænkning i Henseende til, hvormange Kreaturer han maatte græse der, ingen Deling vilde blive mulig i privat Henseende, samt at man, da det paa den anden Side aldrig udtrykkelig var bleven udtalt, hvem der skulde forstaaes ved de Græsningsberettigede, fandt, at Billighed talte for, at dette maatte være Jordbrugerne som de faste Beboere af Landet, der kunde have holdt Kreaturer og benyttet Udmarken til Græsning for disse, hvorhos det ogsaa blev udtalt som Rentekammerets Formening, at imellem